

Park roku 2023 najdete v centru Brna

Svaz zakládání a údržby zeleně (SZÚZ) a Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu (SZKT) v polovině října v Humpolci slavnostně vyhlásily výsledky 17. ročníku soutěže Park roku 2023. Do letošní soutěžní přehlídky s podtitulem Cena za dílo krajinářské architektury ve veřejném prostoru se přihlásilo rekordních třicet nejružnějších projektů realizovaných v uplynulých deseti letech. Z osmi oceněných jsou čtyři z jižní Moravy, vítězem se stalo opravené Moravské náměstí v Brně.

Lucie Poláková

Soutěžní přehlídka se konala pod záštitou ministra životního prostředí Petra Hladíka a místo-

hy, vynikající kvalitu stavebních i zahradnických prací, včetně použití technologií, které v maximální míře chránily ponechané vzrostlé stromy.

Vyhlášením soutěže Park roku provázeli Jana Šimečková ze SZÚZ a Ondřej Feit ze SZKT Foto Lucie Poláková

předsedy vlády a ministra pro místní rozvoj Ivana Bartoše. Na úvod se zájemci mohli seznámit s humpoleckým parkem Stromovka, který byl v posledním ročníku soutěže před dvěma lety

Vítěz soutěže

Park na Moravském náměstí v centru Brna, který získal ocenění Park roku 2023, si po nákladné proměně lidé oblíbili a inten-

cha, v horkých letních dnech intenzivně využívaná návštěvníky k osvěžení. Velkorysá lavice připomíná arénu s jevištěm v podobě (čeho?) a je středobodem unikátního prostoru v centru města určeného výhradně pro pěší. Kontrastem k živé kavárně s terasou a hřištěm propojující park s rušnou ulicí jsou protější travnaté plochy a trvalkové záhony ve stínu stromů. Návštěvníkům poskytují stín a ochlazení v období klimatických výkyvů. Nový vodní režim parku využívá srážkovou vodu pro zalévání a zasa- kování do hlubších kořenových vrstev. „Ocenili jsme také ochranu kořenů původních stromů a úpravu prokořenitelného prostoru ještě před stavebními pracemi a zamezení zhutnění půdy, což přispěje k plnohodnotnému rozvoji bohatého stromového, keřového i bylinného patra,“ říká jeden z členů poroty, zkušený zahradník Aleš Kurz. „Na vítězném díle se projevilo, že pokud generální projektant dá dohromady špičkový tým včetně krajinářských architektů a zahradní-

Autoři zlatého parku roku 2023 si v Humpolci převzali ocenění

Foto Lucie Poláková

tošního ročníku soutěže dvaapůlkrát více děl než v minulém ročníku. Nebyly mezi nimi jen parky, ale i jiná veřejnosti přístupná díla krajinářské architektury, včetně naučné stezky nebo zámecké zahrady. Ze třiceti děl porotci na základě dodaných podkladů vybrali třináct, která koncem září navštívili. „Prohlídky děl na místě mají obrovský význam, protože žádná fotografie, popis ani výkres se nevyrovná přímému zážitku. Je také stále potřeba mít v patnosti, že soutěžní přehlídka Park roku nehodnotí pouze kvalitu návrhu, ale také kvalitu realizace, rostlin a aktuální péči o dílo,“ zdůrazňuje členka poroty krajinářská architektka Jitka Trevisan.

Pětičlenná odborná porota kromě hlavních cen udělila i tři další

realizaci obnovy. **Nová podoba Božetěchova sadu v brněnském Králově Poli** je naopak příkladem moderního a soudobého přístupu, který respektuje genia loci, ale zároveň také potřeby současných obyvatel. Cílem obnovy bylo vytvořit bezpečné a přátelské prostředí, které nepopře silného genia loci, zachová si vazbu na okolí a současně bude splňovat soudobé principy krajinářské architektury. Park je zároveň navržen tak, aby flexibilně reagoval na případné klimatické a socioekonomické změny. „Propojení s pomníkem a kostelem je dokonalé. Mrtví s živými vedle sebe. Minulost, přítomnost a budoucnost v dětech, kterých tady bylo snad nejvíce ze všech parků,“ shrnul názory většiny porotců Aleš Kurz. O historický průzkum

dost obor krajinářské architektury dokazuje i **čestné uznání pro lesopark Pod Kalichem v Sušici** za řešení protipovodňových opatření přírodě blízkým způsobem. Územím jsou proloženy mlatové i zatrávněné šterkové cesty, doplněné atypickým mobiliářem. Vegetační úpravy byly podřízeny rekreační funkci lesa. Zcela jinou lokalitou naopak bylo zdevastované **území bývalých kasáren ve Vysokém Mýtě**, jehož revitalizací vznikl zajímavý prostor pro sportování a volnočasové využití s nově vysazenými stromy a travnatými plochami. Centrální část parku tvoří multifunkční hřiště s tribunou určené pro kolektivní míčové sporty. Porotci ocenili čestným uznáním technické i biotechnické řešení a kvalitní realizaci. **Třetí**

Vítězným parkem roku 2023 se stal park na Moravském náměstí v Brně

Foto Jana Šimečková

vyhlášen parkem roku 2021. Z původně zanedbaného prostoru s nepřehlednou a neprostupnou zelení se podařilo vytvořit dobře prostupný a přehledný park s různými aktivitami (hřiště, kavárna, mobilní pódium), kam rádi chodí zdejší obyvatelé trávit volný čas. Porota ocenila zejména sjednocení nesoudržných urbanistických celků, logickou kompozici a provozní vzta-

zivně ho využívají k setkávání i odpočinku. Park získal novou podobu téměř po padesáti letech. Ta je unikátní nejen architektonickým řešením, jež nadošlo i odbornou porotu, ale i použitím nových technologií modro-zelené infrastruktury, jako jsou dešťové záhony, zlepšení kořenové zóny stávajících stromů nebo využití dešťové vody. Dominantou parku je vodní plo-

ků, dodavatelé stavby a investor intenzivně spolupracují, lze realizovat kvalitní veřejný prostor, který obtočí v evropském srovnání. Zásadní ovšem bude péče v následujících letech,“ shrnuje Ondřej Feit, ředitel SZKT.

Další oceněná díla

Zástupci měst a obcí, krajinářští architekti, soukromí investoři i realizační firmy přihlásili do le-

Lesopark Pod Kalichem v Sušici získal čestné uznání za řešení protipovodňových opatření přírodě blízkým způsobem

Foto Jana Šimečková

Zájemci se mohli seznámit s humpoleckým parkem Stromovka, který byl vyhlášen parkem roku 2021 Foto Lucie Poláková

ceny a tři čestná uznání. Druhým favoritem na nejvyšší stupínek byl příkladně a citlivě obnovený **Jubilejní park ve Znojme**, o který také zahradníci z Městské zeleně Znojmo dokonale pečují. Autoři díla šlo o zachování autenticity původního parku z roku 1928 navrženého Josefem Kumpánem. Park je rozdělen na logicky vymezené kompoziční celky, jako jsou rozárium, botanická zahrada, květnice, dětská zahrada aj., které byly převzaty i pro

se opírali také autoři oceněné **proměny zámeckého parku v Bruntálu**, kde žádný ze zásahů v parku nepůsobí nepatřičně a vše je precizně řízeno s citem pro historické hodnoty, přitom vznikl park příjemný pro návštěvníky i obyvatele města. Největším zásahem bylo přepracování jihozápadního parteru, kam se vrátil soubor devíti soch s antickou ikonografií, které byly ve 20. století přemístěny nelogicky do anglické zahrady. Různoro-

čestné uznání putuje do Červeného Kostelce, kde byl nově upraven prostor mezi školami směrem k divadlu. Veřejné prostranství je hojně využíváno dětmi a mládeží navštěvující místní školy a zároveň slouží jako místo slavnostních i spontánních shromáždění obyvatel města při významných příležitostech. Klidnější charakter prostoru s možností sezení se ukázal jako vhodný i pro venkovní výuku.

(Pokračování na str. 32)

Přehled nových povolení přípravků

Následující tabulky uvádějí dokončení přehledu nových registrací přípravků, přípravky s rozšířeným použitím nebo změnou v použití, přípravky pro minoritní použití a řešení mimořádných stavů v ochraně rostlin za období 1. 8. až 31. 8. 2023. Informace jsou čerpány z údajů zveřejněných Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským, kde naleznete další podrobnosti.

1. Nové povolené přípravky na ochranu rostlin

Lalstop G46 WG (Clonostachys rosea kmen J1446 – 1 x 109 CFU/g – 900 g/kg), Danstar Ferment AG, Švýcarsko, platnost do 31. 3. 2035

Plodina, oblast použití	Škodlivý organismus, jiný účel použití	Dávkování, mísitelnost	Ochranná lhůta (dny)	Poznámka
Zelenina plodová, zelenina listová	pytiová hniloba, rizoktoniová hniloba	20–50 g/m ³ , 10–30 l vody/m ³	1	¹ od BBCH 00
				⁴ max. 1x, zapravení do substrátu před výsevem ⁵ skleníky
Zelenina plodová, zelenina listová	pytiová hniloba, rizoktoniová hniloba	0,05 %, 100–200 l vody/100 m ²	1	¹ BBCH 9–13
				⁴ max. 3x, v intervalu 21 dnů, závlivka nebo půdní postřik po výsevu ⁵ skleníky
Zelenina tykvvitá	pytiová hniloba	0,05 %, 40–50 l vody/1 000 rostlin	1	¹ BBCH 15–89
				⁴ max. 4x, v intervalu 21 dnů, závlivka rostlin a ploch po výsadbě ⁵ skleníky
Zelenina tykvvitá	černá hniloba plodů tykvvitých	0,25–0,5 kg/ha, 500–1 000 l vody/ha	1	¹ BBCH 15–89
				⁴ max. 4x, v intervalu 21 dnů, postřik ⁵ skleníky
Rajče	pytiová hniloba	0,05 %, 40–50 l vody/1 000 rostlin	1	¹ BBCH 15–89
				⁴ max. 4x, v intervalu 21 dnů, závlivka rostlin a ploch po výsadbě ⁵ skleníky
Rajče	plíseň šedá	0,25–0,5 kg/ha, 500–1 000 l vody/ha	1	¹ BBCH 15–89
				⁴ max. 4x, v intervalu 21 dnů, postřik ⁵ skleníky
Paprika	plíseň papriky	20–50 g/m ³ , 10–30 l vody/m ³	1	¹ od BBCH 00
				⁴ max. 1x, zapravení do substrátu před výsevem ⁵ skleníky
Paprika	pytiová hniloba, plíseň papriky	0,05 %, 40–50 l vody/1 000 rostlin	1	¹ BBCH 15–89
				⁴ max. 4x, v intervalu 21 dnů, závlivka rostlin a ploch po výsadbě ⁵ skleníky
Paprika	plíseň šedá	0,25–0,5 kg/ha, 500–1 000 l vody/ha	1	¹ BBCH 15–89
				⁴ max. 4x, v intervalu 21 dnů, postřik ⁵ skleníky
Baklažán	pytiová hniloba	0,05 %, 40–50 l vody/1 000 rostlin	1	¹ BBCH 15–89
				⁴ max. 4x, v intervalu 21 dnů, závlivka rostlin a ploch po výsadbě ⁵ skleníky
Salát	pytiová hniloba, rizoktoniová hniloba	0,05 %, 1 600–2 000 l vody/ha	1	¹ BBCH 13–49
				⁴ max. 3x, v intervalu 21 dnů, závlivka rostlin a ploch po výsadbě ⁵ skleníky
Salát	pytiová hniloba, rizoktoniová hniloba	0,05 %	1	¹ BBCH 10–15
				⁴ max. 1x, máčení rostlin před výsadbou ⁵ skleníky
Okrasné rostliny	pytiová hniloba, plíseň	20–50 g/m ³ , 10–30 l vody/m ³	1	¹ od BBCH 00
				⁴ max. 1x, zapravení do substrátu před výsevem nebo výsadbou ⁵ skleníky

Lalstop G46 WG (Clonostachys rosea kmen J1446 – 1 x 109 CFU/g – 900 g/kg), Danstar Ferment AG, Švýcarsko, platnost do 31. 3. 2035 (dokončení tabulky)

Plodina, oblast použití	Škodlivý organismus, jiný účel použití	Dávkování, mísitelnost	Ochranná lhůta (dny)	Poznámka
Okrasné rostliny	pytiová hniloba, plíseň	0,05 %	1	¹ BBCH 13–65
				⁴ max. 4x, v intervalu 21 dnů, závlivka rostlin a ploch po výsadbě ⁵ skleníky
Okrasné rostliny	pytiová hniloba, plíseň	0,05 %	1	¹ BBCH 10–15
				⁴ max. 1x, máčení řízků a cibulek rostlin před výsadbou ⁵ skleníky
Okrasné rostliny	plíseň šedá	0,1–1 kg/ha, 200–2 000 l vody/ha	1	¹ BBCH 15–89
				⁴ max. 4x, v intervalu 21 dnů, postřik ⁵ skleníky
Jahodník	plíseň šedá	0,3 kg/ha, 600–1 000 l vody/ha	1	¹ BBCH 60–73
				⁴ max. 4x, v intervalu 6 dnů, postřik ⁵ pole
Jahodník	plíseň šedá	0,3 kg/ha, 600–1 000 l vody/ha	1	¹ BBCH 60–73
				⁴ max. 2x, v intervalu 21 dnů, postřik ⁵ skleníky

Poznámka: ¹k plodině, ⁴k dávkování, ⁵k umístění, OL (ochranná lhůta) je dána počtem dnů, které je nutné dodržet mezi termínem poslední aplikace a sklizní

Aplikační podmínky přípravku Lalstop G46 WG

Plodina, oblast použití	Dávka vody	Způsob aplikace	Maximální počet aplikací v plodině	Interval mezi aplikacemi
Zelenina plodová, zelenina tykvvitá	10–30 l/m ³	zapravení do substrátu před výsevem	1x	21 dnů
	100–200 l/100 m ²	závlivka nebo půdní postřik po výsevu	3x	
	40–50 l/1 000 rostlin	závlivka po výsadbě	4x	
Rajče, paprika	500–1 000 l/ha	postřik	4x	21 dnů
	10–30 l/m ³	zapravení do substrátu před výsevem	1x	
Zelenina listová	100–200 l/100 m ²	závlivka nebo půdní postřik po výsevu	3x	21 dnů
	0,05 %	máčení před výsadbou	1x	
Salát	1 600–2 000 l/ha	závlivka po výsadbě	3x	21 dnů
	10–30 l/m ³	zapravení do substrátu před výsevem/výsadbou	1x	
Okrasné rostliny	0,05 %	máčení řízků a cibulek před výsadbou	1x	21 dnů
	2 400–50 000 l/ha	závlivka rostlin a ploch po výsadbě	4x	
	200–2 000 l/ha	postřik	4x	
Jahodník	600–1 000 l/ha	postřik	4x za rok, skleníky – 2x rok	6 dnů, skleníky – 21 dnů

2. Nové povolené pomocné prostředky na ochranu rostlin

Přírodní prostředek na moření česneku (olej kmínový 309,5 g/l), AGRO CS a. s., Říkov, platnost do 4. 8. 2033

Plodina, oblast použití	Škodlivý organismus, jiný účel použití	Dávkování, mísitelnost	Ochranná lhůta (dny)	Poznámka
Okrasné rostliny, česnek	zvýšení odolnosti rostlin	5 % (50 ml/l l vody)	–	² hádátka, fytopatogenní půdní houby ³ chráněné prostory, venkovní prostory moření

Poznámka: ²ke škodlivému organismu, ³k umístění, OL (ochranná lhůta) je dána počtem dnů, které je nutné dodržet mezi termínem poslední aplikace a sklizní, (–) – ochrannou lhůtu není nutné stanovit

3. Rozšíření použití nebo změna v použití přípravku

Chanon (aklonífen 600 g/l), GLOBACHEM nv., Belgie, platnost do 31. 10. 2027

Plodina, oblast použití	Škodlivý organismus, jiný účel použití	Dávkování, mísitelnost	Ochranná lhůta (dny)	Poznámka
Brambor	ježatka kuří noha, plevle dvouděložné jednoleté	2 l/ha, 150–400 l vody/ha	AT	¹ preemergentně, BBCH 00–08; max. 1x
				¹ preemergentně max. 1x
Sója	ježatka kuří noha, plevle dvouděložné jednoleté	1,5–3 l/ha, 150–500 l vody/ha	AT	¹ preemergentně max. 1x
				¹ preemergentně max. 1x
Slunečnice, hrách, fazol, bob, čočka, cizrna beraní	ježatka kuří noha, plevle dvouděložné jednoleté	3 l/ha, 150–500 l vody/ha	AT	¹ preemergentně max. 1x
				¹ preemergentně max. 1x
Kukuřice	plevele dvouděložné jednoleté	1,5–2,5 l/ha, 150–600 l vody/ha	AT	¹ preemergentně do 1 týdne před vzejitím ² preemergentně ⁶ mimo množitelské porosty max. 1x
				¹ preemergentně do 1 týdne před vzejitím ² preemergentně ⁶ mimo množitelské porosty max. 1x

Poznámka: ¹k plodině, ²ke škodlivému organismu, ⁶k určení sklizně, AT – ochranná lhůta je dána odstupem mezi termínem aplikace (poslední aplikace) a sklizní, OL (ochranná lhůta) je dána počtem dnů, které je nutné dodržet mezi termínem poslední aplikace a sklizní

Ochranné vzdálenosti stanovené s ohledem na ochranu necílových organismů

Plodina	Bez redukce	Tryska 50 %	Tryska 75 %	Tryska 90 %
Ochranná vzdálenost od povrchové vody s ohledem na ochranu vodních organismů (m)				
Brambor	20	10	5	4
Slunečnice	35	16	8	4
Sója, hrách, fazol, bob, čočka, cizrna beraní	40	18	9	4
Kukuřice	35	15	7	4
Ochranná vzdálenost od okraje ošetřovaného pozemku s ohledem na ochranu necílových rostlin (m)				
Brambor, slunečnice, sója, hrách, fazol, bob, čočka, cizrna beraní	5	0	0	0
Kukuřice	5	5	5	0

Brambor: za účelem ochrany vodních organismů neaplikujte na svažitých pozemcích (≥ 3° svažitosti), jejichž okraje jsou vzdáleny od povrchových vod < 20 m.

Slunečnice, sója, hrách, fazol, bob, čočka, cizrna beraní, kukuřice: za účelem ochrany vodních organismů je vyloučeno použití přípravku na pozemcích svažujících se (svažitost ≥ 3°) k povrchovým vodám. Přípravek nelze na těchto pozemcích aplikovat ani při použití vegetačního pásu.

(Pokračování na str. 33)

Park roku 2023

(Dokončení ze str. 31)

Cena veřejnosti

„Soutěžní přehlídka a s ní spojená propagace dobrých příkladů může inspirovat a motivovat další obce a jiné zadavatele ke změně veřejného prostoru k lepšímu. Přihlášená díla do letošního ročníku soutěže jsou velmi různorodá a to je na našem oboru krásné,“ uvedla ředitelka SZÚZ Jana Šimečková.

Do hlasování o **Cenu veřejnosti** se od poloviny září do poloviny října na webu www.parkroku.cz zapojily tisíce hlasujících. Vítězství si po napínavém souboji odnesla znovuzrozená **zahrada vily Panowských v Ivančicích** se ziskem 17 013 hlasů. Dnes bezbariérový veřejný park se zaměřením především na relaxaci, odpočinkové činnosti

Zahrada vily Panowských získala cenu veřejnosti Foto Jana Šimečková

a seniory je založený na půdorysu tří prolínajících se mlýnských kol. Úvodní rampa překonává rozdíl přibližně jednoho metru, o který je zahrada níže vůči okolnímu terénu. Uvnitř se nachází mozaika různých prvků – od bohatých trvalkových záhonů (bylo zde vysazeno přes 4500 trvalek) přes intenzivně udržované bytové trávníky až po louku se starými odrůdami ovocných stromů (nechybí ani třešně lokální odrůdy Skalka). Vývýšené záhony z cortenu mají tvar lodíček a najdete v nich letničky i zeleninu – nechybí ani pravý ivančický chřest.

Cenu generálního partnera soutěže ITTEC, s. r. o., získala **Špičákova zahrada v obci Libiř**, která získala v hlasování veřejnosti více než 12 tisíc hlasů. Dokázali tu oživit původní prvorepublikovou zahradu umístěním funkčních užitných prvků pro všechny věkové kategorie návštěvníků, terénní modelací, kvalitním celoročním zpřístupněním a osvětlením, plnohodnotným mobiliářem i reminiscenční obnovou zachovaných fragmentů původní zahrady aj. Již v průběhu realizace byla ze strany obce velká snaha o zapojení spoluobčanů do vznikajícího díla.

Zdroj: SZÚZ

(Dokončení ze str. 32)

Legado (azoxystrobin 250 g/l), Albaugh TKI d. o. o., Slovinsko, platnost do 31. 10. 2025

Plodina, oblast použití	Škodlivý organismus, jiný účel použití	Dávkování, mísitelnost	Ochranná lhůta (dny)	Poznámka
Ječmen	padlí travní, rez ječná, hnědá skvrnitost ječmene, rynchosporiová skvrnitost ječmene	0,8–1 l/ha, 200–400 l vody/ha	35	¹ BBCH 31–59 max. 2x, interval mezi aplikacemi 14 dnů
Pšenice	padlí travní, rez pšeničná, helmintosporióza pšenice, braničnatka pšeničná, braničnatka plevová	0,8–1 l/ha, 200–400 l vody/ha	35	¹ BBCH 31–69 max. 2x, interval mezi aplikacemi 14 dnů
Řepka olejka	hlízenka obecná, alternariová skvrnitost	1 l/ha, 200–400 l vody/ha	AT	¹ BBCH 60–67 max. 2x, interval mezi aplikacemi 10–14 dnů
Ozimá řepka	fomová hniloba brukvovitých, plíseň šedá, padlí brukvovitých, cylindrosporióza	1 l/ha, 200–400 l vody/ha	AT	¹ BBCH 60–67 ⁴ interval mezi aplikacemi 10 dnů
Brambor	hnědá skvrnitost bramborových listů	0,5 l/ha, 200–600 l vody/ha	7	¹ BBCH 51–85 max. 3x, interval mezi aplikacemi 14–28 dní
Žito	rez žitná	0,25 l/ha, 200–400 l vody/ha	35	¹ BBCH 31–69 max. 2x, interval mezi aplikacemi 14 dnů
Tritikale	padlí	0,25 l/ha, 200–400 l vody/ha	35	¹ BBCH 31–69 max. 2x, interval mezi aplikacemi 14 dnů

Poznámka: ¹k plodině, ⁴k dávkování, AT – ochranná lhůta je dána odstupem mezi termínem aplikace (poslední aplikace) a sklizní, OL (ochranná lhůta) je dána počtem dnů, které je nutné dodržet mezi termínem poslední aplikace a sklizní

Ochranné vzdálenosti stanovené s ohledem na ochranu necílových organismů

Plodina	Bez redukce	Tryska 50 %	Tryska 75 %	Tryska 90 %
Ochranná vzdálenost od povrchové vody s ohledem na ochranu vodních organismů (m)				
Ječmen, pšenice, žito, tritikale, řepka olejka, brambor	4		4	4

Pro aplikaci do řepky olejky: za účelem ochrany vodních organismů je vyloučeno použití přípravku na pozemcích svažujících se k povrchovým vodám. Přípravek lze na těchto pozemcích aplikovat pouze při použití vegetačního pásu o šířce nejméně 5 m.

4. Rozšíření použití nebo změna v použití pomocného prostředku

Rozhodnutí nebyla vydána.

5. Rozšířené použití povoleného přípravku nebo změna v rozšířeném použití přípravku tzv. minority (tj. menšinová použití)

Nariadení Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (nařízení vydané pro referenční přípravek platí ve stejném rozsahu i pro všechna jeho další obchodní jména)

Afrodyta 250 SC (azoxystrobin 250 g/l), platnost do 31. 12. 2025

Plodina, oblast použití	Škodlivý organismus, jiný účel použití	Dávkování, mísitelnost	Ochranná lhůta (dny)	Poznámka
Jarní žito	padlí travní, braničnatka pšeničná, helmintosporióza pšenice, rez žitná, rynchosporiová skvrnitost	0,8–1 l/ha, 200–300 l vody/ha	35	¹ BBCH 31–59; ⁵ pole max. 1x
Jarní řepka	alternariová skvrnitost brukvovitých, plíseň šedá	0,8–1 l/ha, 200–300 l vody/ha	35	¹ BBCH 65–70; ⁵ pole max. 1x
Jarní řepka	alternariová skvrnitost brukvovitých, plíseň šedá	1 l/ha 300 l vody/ha	35	¹ BBCH 60–69; ⁵ pole max. 1x
Brokolice, květák, kapusta růžičková, kapusta krmná, zelí pekingské, zelí čínské, hořčice sareptská, kapusta hlávková, kapusta kadeřavá, zelí trouchuda	plíseň bělostná, alternariová skvrnitost brukvovitých, kroužkovitá skvrnitost brukvovitých, plíseň zelná	1 l/ha, 200–600 l vody/ha	14	¹ BBCH 35–39 ⁵ pole max. 2x, interval mezi aplikacemi 12 dnů
Kapusta hlávková, zelí pekingské	alternariová skvrnitost brukvovitých, plíseň šedá	0,8 l/ha, 700 l vody/ha	14	¹ od BBCH 41, odrůdy pro skladování; ⁵ pole max. 1x
Fazol obecný	antraknóza fazolu, plíseň šedá, hlízenka obecná	0,8 l/ha, 700 l vody/ha	7	⁵ pole max. 2x, interval mezi aplikacemi 7 dnů
Hrách dřeňový	strupovitost hrachu, plíseň hrachu	0,8 l/ha, 700 l vody/ha	14	¹ od BBCH 60; ⁵ pole max. 2x, interval mezi aplikacemi 7 dnů
Celer	septorióza	0,8 l/ha, 700 l vody/ha	14	¹ od BBCH 13; ⁵ pole max. 3x, interval mezi aplikacemi 7 dnů
Mrkev	suchá skvrnitost listů mrkve, padlí miříkovitých	0,8 l/ha, 700 l vody/ha	14	¹ od BBCH 41; ⁵ pole max. 3x, interval mezi aplikacemi 7 dnů
Cibule	plíseň cibulová, plíseň šedá	0,8 l/ha, 700 l vody/ha	14	¹ od BBCH 13; ⁵ pole max. 3x, interval mezi aplikacemi 7 dnů
Pór	rez póru	0,8 l/ha, 700 l vody/ha	20	¹ od BBCH 13; ⁵ pole max. 3x, interval mezi aplikacemi 7 dnů

Poznámka: ¹k plodině, ⁵k umístění, OL (ochranná lhůta) je dána počtem dnů, které je nutné dodržet mezi termínem poslední aplikace a sklizní

Ochranné vzdálenosti stanovené s ohledem na ochranu necílových organismů

Plodina	Bez redukce	Tryska 50 %	Tryska 75 %	Tryska 90 %
Ochranná vzdálenost od povrchové vody s ohledem na ochranu vodních organismů (m)				
Jarní žito, jarní řepka, brokolice, květák, zelí čínské, zelí pekingské, zelí trouchuda, hořčice sareptská, kapusta hlávková, kapusta kadeřavá, kapusta růžičková, kapusta krmná, fazol, hrách, mrkev, cibule, pór, celer	4	4	4	4

Cibule, pór, celer, mrkev: s ohledem na ochranu vodních organismů je vyloučeno použití přípravku na pozemcích svažujících se k povrchovým vodám. Přípravek lze na těchto pozemcích aplikovat při použití vegetačního pásu o šířce nejméně 5 m.

Boxer (prosulfokarb 800 g/l), platnost do 31. 10. 2024

Plodina, oblast použití	Škodlivý organismus, jiný účel použití	Dávkování, mísitelnost	Ochranná lhůta (dny)	Poznámka
Světlice barviřská	plevele dvouděložné jednoleté	3,5–5 l/ha, 200–400 l vody/ha	AT	¹ preemergentně; ⁵ pole ⁶ semenné porosty, krmivo pro ptactvo, olejina pro výživu lidí max. 1x
Celer	plevele dvouděložné jednoleté	4 l/ha, 300–400 l vody/ha	AT	¹ po výsadbě; ² BBCH 11–12 ⁵ pole; max. 1x
Cibule	plevele dvouděložné jednoleté, plevlele jednoděložné	4 l/ha, 300–400 l vody/ha	AT	¹ BBCH 11–13; ⁵ pole max. 1x

Boxer (prosulfokarb 800 g/l), platnost do 31. 10. 2024 (dokončení tabulky)

Plodina, oblast použití	Škodlivý organismus, jiný účel použití	Dávkování, mísitelnost	Ochranná lhůta (dny)	Poznámka
Pór	plevele dvouděložné jednoleté, plevlele jednoděložné	4 l/ha, 300–400 l vody/ha	AT	¹ BBCH 11–13 nebo do 7 dnů po výsadbě ² do BBCH 14; ⁵ pole max. 1x
Pažitka	plevele dvouděložné jednoleté, plevlele jednoděložné	4 l/ha, 400 l vody/ha	AT	¹ BBCH 19–39, po výsadbě 10–14 dnů ² před vzejtím ⁵ pole max. 1x
Jarní žito	plevele dvouděložné jednoleté, chundelka metlice, plevlele jednoděložné jednoleté	3 l/ha, 200–300 l vody/ha	AT	¹ BBCH 00–13 ⁵ pole max. 1x
Mrkev, petržel	plevele dvouděložné jednoleté, plevlele jednoděložné jednoleté	3 l/ha, 200–300 l vody/ha	80	¹ BBCH 12–14 ⁵ pole max. 1x
Pastinák	plevele dvouděložné jednoleté, plevlele jednoděložné jednoleté	2,5–3 l/ha, 200–300 l vody/ha	80	¹ BBCH 12–14 ⁵ pole max. 1x
Křen	plevele dvouděložné jednoleté, plevlele jednoděložné jednoleté	4 l/ha, 200–300 l vody/ha	80	¹ preemergentně ⁵ pole max. 1x
Bob, peluška, lupina bílá, lupina žlutá, lupina úzkolistá, čočka	plevele dvouděložné jednoleté, plevlele jednoděložné jednoleté	4 l/ha, 200–300 l vody/ha	AT	¹ preemergentně nebo BBCH 00–02 ⁵ pole max. 1x
Len setý, konopí seté	plevele dvouděložné jednoleté, plevlele jednoděložné jednoleté	4 l/ha, 200–300 l vody/ha	AT	¹ preemergentně nebo BBCH 00–02 ⁵ pole ⁶ na vlákno, na semeno max. 1x
Okrasné rostliny pěstované ze semene, trvalky, okrasné keře	plevele dvouděložné jednoleté, plevlele jednoděložné jednoleté	4 l/ha, 200–300 l vody/ha	1	¹ preemergentně nebo BBCH 00–09 nebo před rašením listů na keřích ⁵ venkovní prostory ⁶ produkční plochy max. 1x

Poznámka: ¹k plodině, ²ke škodlivému organismu, ⁵k umístění, ⁶k určení sklizně, AT – ochranná lhůta je dána odstupem mezi termínem aplikace (poslední aplikace) a sklizní, OL (ochranná lhůta) je dána počtem dnů, které je nutné dodržet mezi termínem poslední aplikace a sklizní

Ochranné vzdálenosti stanovené s ohledem na ochranu necílových organismů

Plodina	Bez redukce	Tryska 50 %	Tryska 75 %	Tryska 90 %
Ochranná vzdálenost od povrchové vody s ohledem na ochranu necílových rostlin (m)				
Cibule, pór, pažitka, křen, bob, peluška, lupina bílá, lupina žlutá, lupina úzkolistá, čočka, len, konopí, okrasné rostliny do 50 cm, okrasné rostliny nad 50 cm	6	4	4	4
Jarní žito, celer	4	4	4	4
Mrkev, petržel, pastinák, světlice barviřská	5	4	4	4
Ochranná vzdálenost od okraje ošetřovaného pozemku s ohledem na ochranu necílových rostlin (m)				
Cibule, pór, pažitka, křen, bob, peluška, lupina bílá, lupina žlutá, lupina úzkolistá, čočka, len, konopí, okrasné rostliny do 50 cm, celer, světlice barviřská	5	0	0	0
Okrasné rostliny nad 50 cm	10	5	0	0

Při aplikaci přípravku do jarního žita: za účelem ochrany vodních organismů je vyloučeno použití přípravku na pozemcích svažujících se (svažitost ≥ 3°) k povrchovým vodám. Přípravek lze na těchto pozemcích aplikovat pouze při použití vegetačního pásu o šířce nejméně 20 m.

Při aplikaci přípravku do pastináku, mrkve a petržele: za účelem ochrany vodních organismů je vyloučeno použití přípravku na pozemcích svažujících se (svažitost ≥ 3°) k povrchovým vodám. Přípravek lze na těchto pozemcích aplikovat pouze při použití vegetačního pásu o šířce nejméně 10 m.

Při aplikaci přípravku do křenu, konopí, lnu, luštěnin, luštěnin, okrasných rostlin do 50 cm, okrasných rostlin nad 50 cm, cibule, póru a pažitky: za účelem ochrany vodních organismů je vyloučeno použití přípravku na pozemcích svažujících se (svažitost ≥ 3°) k povrchovým vodám. Přípravek lze na těchto pozemcích aplikovat pouze při použití vegetačního pásu o šířce nejméně 15 m.

Při aplikaci přípravku do celeru a světlice barviřské: za účelem ochrany vodních organismů je vyloučeno použití přípravku na pozemcích svažujících se (svažitost ≥ 3°) k povrchovým vodám.

Hycop (hydroxid měďnatý 767,9 g/kg), platnost do 31. 12. 2026

Plodina, oblast použití	Škodlivý organismus, jiný účel použití	Dávkování, mísitelnost	Ochranná lhůta (dny)	Poznámka
Hrušeň, kdouloň	strupovitost	1,15 kg/ha, 800–1 000 l vody/ha	21	¹ BBCH 15–83 max. 3x za rok, interval mezi aplikacemi 10 dnů

Poznámka: ¹k plodině, OL (ochranná lhůta) je dána počtem dnů, které je nutné dodržet mezi termínem poslední aplikace a sklizní

Ochranné vzdálenosti stanovené s ohledem na ochranu necílových organismů

Plodina	Bez redukce	Tryska 50 %	Tryska 75 %	Tryska 90 %
Ochranná vzdálenost od povrchové vody s ohledem na ochranu vodních organismů (m)				
Hrušeň, kdouloň	50	50	50	20

Za účelem ochrany vodních organismů je vyloučeno použití přípravku na pozemcích svažujících se k povrchovým vodám. Přípravek nelze na těchto pozemcích aplikovat ani při použití vegetačního pásu.

VextaDim 240 EC (klethodim 240 g/l), platnost do 31. 5. 2024

Plodina, oblast použití	Škodlivý organismus, jiný účel použití	Dávkování, mísitelnost	Ochranná lhůta (dny)	Poznámka
Řepa salátová, celer bulvový, černý kořen, tuřín, vodnice, křen selský	plevele jednoděložné jednoleté	0,75 l/ha, 200–400 l vody/ha	AT	¹ BBCH 10–30 ² BBCH 12–29 max. 1x
Bavlník, len setý, mák setý, sezam, hořčice (na osivo), tykev velkoplodá, světlice barviřská (na osivo), brutnák lékařský, lnička setá jarní, konopí seté, skočec obecný	plevele jednoděložné jednoleté	0,5 l/ha, 200–400 l vody/ha	AT	¹ BBCH 10–30 ² BBCH 12–29 max. 1x

Poznámka: ¹k plodině, ²ke škodlivému organismu, AT – ochranná lhůta je dána odstupem mezi termínem aplikace (poslední aplikace) a sklizní, OL (ochranná lhůta) je dána počtem dnů, které je nutné dodržet mezi termínem poslední aplikace a sklizní

Ochranné vzdálenosti stanovené s ohledem na ochranu necílových organismů

Plodina	Bez redukce	Tryska 50 %	Tryska 75 %	Tryska 90 %
Ochranná vzdálenost od povrchové vody s ohledem na ochranu vodních organismů (m)				
řepa salátová, celer bulvový, černý kořen, tuřín, vodnice, křen selský	5	5	0	0
bavlník, len setý, mák setý, sezam, hořčice, tykev velkoplodá, světlice barviřská, brutnák lékařský, lnička setá, konopí seté, skočec obecný	5	0	0	0

6. Povolení přípravku pro řešení mimořádných stavů v ochraně rostlin

Nariadení nebyla vydána.

Přehled přípravků připravila Barbora Venclová

inzerce

0 pokusy s řepkou se dobře starají

Výnosy řepky olejky se u nás stále nedaří podstatně zvyšovat. Přitom má tato plodina obrovský výnosový potenciál, lze dosáhnout i více než osmi tun na hektar, jak se ukazuje v pokusech. Pěstitelé řepky mají k dispozici velké množství odrůd, ale je třeba vybírat pro konkrétní podmínky.

V jarním období proběhla celá řada polních dnů zaměřených na pěstování ozimé řepky. Jedním z nich byl i ten uspořádaný v Měniku u Nového Bydžova na Krá-

Ing. Jindřich Černý, Ph.D., mimo jiné upozornil na prospěšnost foliárního hnojení kvetoucí řepky sírou
Foto Hana Honsová

lověhradecku. Poloprovozní odrůdové pokusy byly založeny na pozemcích společnosti Agropodnik Humburky, a. s. V zemědělském podniku se z dlouhodobého hlediska řepce daří. Hektarové výnosy se v posledním dese-

tiletí pohybovaly kolem čtyř tun. V loňském roce i za sucha dosáhl průměrného výnosu 3,95 t/ha. Podnik patří k našim nejvýznamnějším pěstitelům řepky, výměra této olejninu se tu dlouhodobě pohybuje nad třemi stovkami hektarů.

Letos pěkné porosty

Na polích Agropodniku Humburky již řadu let zakládá odrůdové poloprovozní pokusy Ing. David Bečka, Ph.D., z České zemědělské univerzity v Praze (ČZU). S pokusy se seznamuje zemědělská veřejnost. I letos si přichází mohli prohlédnout jednotlivé odrůdy zařazené do pokusů s mnoha novinkami. Akce se těšila vysoké návštěvnosti. V letošním roce vypadaly pokusy v Humburkách v době konání polního dne 4. května velmi dobře a slibovaly vysoké výnosy. Porovnávalo se 24 odrůd řepky, které popsal Ing. Bečka za doplnění zástupců firem dodávajících osiva.

Loňské výsledky

Ing. Bečka také zmínil loňské výsledky poloprovozních pokusů. Loni v Humburkách poskytla

nejvyšší výnos hybridní odrůda Aganos. Průměr pokusu dosáhl 4,16 t/ha. Loňské výnosy řepky deseti nejvýnosnějších odrůd na tomto stanovišti uvádí tabulka 1.

O pokusech s řepkou informovali Ing. Radek Růžička, DiS., (vlevo) a Ing. David Bečka, Ph.D.
Foto Hana Honsová

Kromě výnosů se zjišťovala také olejnatost. Nejvyšší obsah oleje 46,2 % měl polotrasličí hybrid PX 131, který představuje vnitřní kontrolu pokusů. Olejnatost prvních deseti odrůd v loňských pokusech v Humburkách uvádí tabulka 2.

Dřepčící už od podzimu

Ing. Růžička popsal agrotechniku řepky v současných pokusech. Upozornil na to, že už od

podzimu v porostech působili škody dřepčící. Naštěstí se podařilo včas zasít, a tak dobře vyvinuté rostliny příliš poškozením od těchto škůdců neutrpěly. Během deštivého a často i větrného jara vyvstávaly problémy s aplikací přípravků. I přes nepříznivé povětrnostní podmínky se v březnu podařilo řepku insekticidně ošetřit proti krytonoscům. Ing. Růžičku překvapilo, že se v porostech vyskytoval převážně krytonosec čtyřzubý. Po Velikonočních použili růstový regulátor s fungicidním účinkem a insekticidně ošetřovali proti krytonoscům a blýskáčkům.

Podzimní agrotechnika

V současné pěstitelské sezóně byly odrůdové pokusy s řepkou založeny po předplodině ozimém ječmeni. Po sklizni předplodiny pole podmítli. Pak následovalo hnojení hnojem, orba

Tab. 1 – Výnosy deseti nejlepších odrůd v Humburkách 2021/2022

Pořadí	Odrůda	Výnos (t/ha)
1. místo	Aganos	4,70
2. místo	Umberto KWS	4,60
3. místo	DK Exbury	4,57
4. místo	LG Ambassador	4,52
5. místo	ES Azurio	4,48
6. místo	Aurelia	4,39
7. místo	PT275	4,35
8. místo	DK Excited	4,34
9. místo	Dominator	4,26
10. místo	PT303	4,23
Průměr pokusu		4,16 (23 odrůd)

Tab. 2 – Olejnatost deseti nejlepších odrůd v Humburkách 2021/2022

Pořadí	Odrůda	Obsah oleje v sušině (%)
1. místo	PX131	46,2
2. místo	Feliciano KWS	45,5
3. místo	Drone	45,5
4. místo	PT303	45,4
5. místo	RGT Trezzor	45,2
6. místo	Dominator	44,8
7. místo	RGT Cadran	44,7
8. místo	DK Exbury	44,7
9. místo	LG Arnold	44,6
10. místo	ES Azurio	44,6
Průměr pokusu		44,4 (23 odrůd)

Tab. 3 – Výnosy deseti nejlepších odrůd v Humburkách 2022/2023

Pořadí	Odrůda	Výnos (t/ha)
1. místo	LID Ultimo	4,52
2. místo	Aurelia	4,38
3. místo	Tempo	4,28
4. místo	Hodyse	3,97
5. místo	Batis	3,96
6. místo	ES Capello	3,78
7. místo	RGT Trezzor	3,75
8. místo	DK Exaura	3,68
9. místo	Temptation	3,52
10. místo	PT 303	3,50
Průměr pokusu		3,37 (24 odrůd)

s pčhem a příprava pozemku kompaktořem. Den před zasetím řepky pole pohnou NPK v dávce 300 kg/ha. Selo se 16. srpna secím strojem Väderstadt o osmimetrovém záběru. Den po zasetí byl pozemek ošetřen proti plevelům herbicidní kombinací Quantum a Command 36 CS se smáčedlem Grounded. Proti škůdcům poprvé ošetřovali 7. září insekticidem Agil 100 EC. Následně 12. září aplikovali fungicid Ornament 250 EW proti houbovým chorobám společně se stimulem Plant Aktiv, hnojivem Bor 150 (0,5 l/ha) a insekticidem Cyperkill Max. Poté porosty řepky ošetřovali 23. září kombinací fungicidu Ornament 250 EW s graminicidem Gramin, hnojivem Bor 150 (0,5 l/ha) a insekticidem Nexide. Poslední podzimní zásah se uskutečnil 6. října, kdy do porostů aplikovali insekticid Rafan Max společně s hnojivem Retafos Prim (5 l/ha), Bor 150 (0,5 l/ha) a močovinou (5 kg/ha).

Jarní zásahy

S hnojením na jaře začali 9. února, kdy použili hnojivo LAV 27% v dávce 200 kg/ha se síranem amonným (100 kg/ha). Další hnojení se uskutečnilo 23. března použitím kapalného hnojiva DAM 390 v dávce 220 l/ha se stabilizátorem dusíku Stabiluren. Celková dávka dusíku na jaře činila 161 kg/ha. Proti škůdcům porosty 24. března ošetřili insekticidními přípravky Fury Power a Mospilan 20 SP, se kterým aplikovali hnojiva Bor 150 (1 l/ha), močovinu (4 kg/ha) a Microtop (4 kg/ha). Poté 12. dubna použili fungicid Efilor s insekticidy Gazelle Liquid plus

Sumicidin a hnojivo Bor 150 (0,5 l/ha). Do sklizně ještě plánovali další zásahy, především kvetoucí porosty řepky fungicidně ošetřit proti hlízence obecné. Posledním ošetřením mělo být „lepení“ šešulí pro omezení sklizňových ztrát. Letošní výnosy uvádí tabulka 3.

Nezbytné hnojení sírou

Na polním dnu také vystoupil Ing. Jindřich Černý, Ph.D., z ČZU, který se zaměřil na problematiku hnojení řepky dusíkem a dalšími prvky. Upozornil na význam síry při tvorbě výnosu. Tento prvek ovlivňuje tvorbu semen, a tím i výši výnosů. Záro-

V Humburkách se řepce dlouhodobě daří
Foto Hana Honsová

veň síra zvyšuje olejnatost. Pěstitelům řepky se vyplatí použít kapalné hnojivo se sírou do kvetoucích porostů. Kromě toho, že síra zvyšuje výnosy i olejnatost, potlačuje také rozvoj houbových chorob.

Ing. Hana Honsová, Ph.D.
Praha

S jednotlivými odrůdami v pokusech se seznámila zemědělská veřejnost
Foto Hana Honsová

Velký výběr meziplodin

Podle odborníků má Česká republika jeden velký problém, a tím je kvalita půdy. Z venkova postupně mizí živočišná výroba a tím i hnůj, takže v půdě chybí organika. Tu lze doplnit jednak kompostem, jednak meziplodinami, které jsou k tomuto účelu i určené. Navíc půda by měla být podle posledních trendů celoročně pokrytá, permanentní zelený kryt má výrazný vliv na stabilizaci vláhových podmínek a protierozní efekt ale také.

Zemědělci dnes mají k dispozici řadu meziplodin a jejich odrůd. Ať už hrachu, pelušky, lupiny, bobu, vikve, hořčice, jetele, ředkve, svazenky i jiných plodin včetně lnu, jílku, čiroku, bérů a dalších. Velice přínosná je například svazenka vratičolistá Boratus, která hluboce koření, má tak výrazný ozdravný efekt na půdu a dává vysoký výnos nadzemní i podzemní hmoty. Je to ideální průřezový obilný sled a velmi dobře vymrzá. Navíc je to nektarodárná plodina, kterou vyhledávají opylovači. Dnes mají zemědělci k dispozici různé druhy svazek a jednoletých směsí s rychlým nárůstem hmoty, které postupně nakvétají, a když je zemědělec naseje vedle sebe nebo do směsi, porosty kvetou dlou-

Svazenka vratičolistá Boratus hluboce koření, má tak výrazný ozdravný efekt na půdu
Foto Vladislav Fuka

hou dobu. Velký význam mají i různé nektarodárné úhory s velkým výnosem kvalitní hmoty na zelené hnojení. Jejich přínosem

Pro ředkev setou Strukturator je příznačný výraz „biologická orba“
Foto Vladislav Fuka

je i to, že takový porost prokořňuje v celém půdním profilu. K dispozici je také řada pícních směsí a směsí meziplodin.

Plodinou budoucnosti je podle mnohých ředkev setá Strukturator. Je sice nízkého vzrůstu, má ale neobvykle silný a dlouhý kořen, který dokáže narušit podorňiční utužené vrstvy. Pokud se tato plodina nechá vymrznout, dostane se ke kořenům i voda, která opět napomůže k narušení ztuhlých vrstev. Výraz „biologická orba“ je v jejím případě namístě.

Více informací naleznete na www.trvaleudrzitelnezemedelstvi.cz.

Pro zlepšení prostředí ve městech

Unikátní čtyřletý výzkumný projekt Genofondy pro města a krajinu vstoupil do své závěrečné fáze. V první polovině října proběhlo zatravnění tramvajových svršků na lokalitě Vlastina. Na tomto projektu, financovaném Technologickou agenturou České republiky (TA ČR) a Ministerstvem životního prostředí ČR v rámci programu Prostředí pro život, se podílí pět řešitelských pracovišť: Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i., OSEVA vývoj a výzkum, s. r. o., Zubří, Zemědělský výzkum, spol. s r. o., Troubsko, SEED SERVICE, s. r. o., a Dopravní podnik hlavního města Prahy, a. s.

Barbora Venclová

Instalace travních koberců optimizovaných směsí pro slunnou a stinnou variantu na lokalitě Vlastina je finálním výsledkem projektu TA ČR. „Instalovali jsme směsné koberce vytvořené z komponent, které jsme testovali v předešlých čtyřech letech v laboratorních i reálných podmínkách tramvajové trati v ulici Bělohorská. Na základě výsledků jsme vybrali komponenty, z nichž kolegové na pracovišti OSEVA vývoj a výzkum v Zubří koberce předpěstovali,“ uvedla přímo při realizaci Ing. Petra Hlásná Čepková, Ph.D., z Výzkumného ústavu rostlinné výroby (VÚRV). Instalace proběhla při budování nové tramvajové trati v ulici Vlastina v Praze na ploše 1064 m².

Specifické požadavky

Výběr testovaných druhů probíhal s ohledem na jejich mělký kořenový systém (výška profilu tramvajového tělesa na lokalitě Vlastina je 12 cm), nízkou produkci biomasy a minimální údržbu (kosení dvakrát ročně), suchovzdornost (není počítáno se

Pavel Brůžek (SEED SERVICE), Ing. Dagmar Janovská, Ph.D., (VÚRV) a Ing. Petra Hlásná Čepková, Ph.D., (VÚRV) při instalování tramvajových svršků v ulici Vlastina Foto Barbora Venclová

závlahou) i toleranci k zasolení. Důležitou vlastností je i odolnost vůči extrémním teplotám, které panují na tramvajových tratiích v letním období. Mgr. Pavel Vítámvás, Ph.D., z VÚRV na základě získaných dat již při průběžných prezentacích výsledků uvedl, že během letních měsíců může být teplota až 39 °C v 10 cm pod povrchem půdy na slunné variantě a 32 °C na stinné lokalitě (sondy nejbližší u vozovky). Také

v ulici Vlastina při pokládce travních koberců tento fyziolog instaloval čidla, která v kolejišti snímají teplotu a vlhkost. Stejná čidla jsou instalována i na jiných pražských lokalitách a zaznamenávají unikátní data, která předávají Dopravnímu podniku hlavního města Prahy. Na jejich základě se mohou zástupci DPP například rozhodovat, zda na danou lokalitu travní koberce umístit, či je pro ně lokalita zcela nevhodná.

Instalace proběhla při budování nové tramvajové trati na ploše 1064 m² Foto Barbora Venclová

Zaměřili se na domácí genofond

Materiály do projektu vybírali odborníci z národní kolekce genetických zdrojů trav, jetelovin a lučních dvouděložných rostlin pražské Genové banky a dále vyhledali vhodné odrůdy od dalších donorů a firem. „Projekt je zaměřen na maximální využití domácího genofondy, zejména ze sběrů v České republice, aby se minimalizovalo zavlečení cizího genofondy. Celkem bylo vybráno 51 genotypů trav – z toho 21 odrůd a 31 genotypů planého původu, 13 odrůd jetelovin a 30 druhů bylin získaných od dalších donorů,“ informovala Ing. Hlásná Čepková. Podle popisných dat v informačním systému GRIN Czech dále v rámci projektu posuzovali jejich vhodnost pro využití v urbánním prostředí. V průběhu roku 2020 sestavili odborníci tři směsi na osluněná místa a tři směsi do stínu, které byly v podobě travních koberců předpěstovaných v Zubří pokusně položeny v reálných podmínkách na tramvajové trati v ulici Bělohorská. Souběžně projekt zahrnoval i výsev květnaté směsi (tři varianty) na třech pražských obřatistích tramvají.

Testování porostů a finální výběr

Botanický monitoring všech testovaných porostů probíhal v letech 2020–2022. Výsledky 24 fytoecologických snímků a 116 druhů zaznamenaných rostlin byly vyhodnoceny na pracovišti v Troubsku. „Na základě výsledků monitoringu byla navržena jedna univerzální směs – květnatá směs do sucha, která byla v roce 2022 vyseta na tramvajovém obřatisti na Kubánském náměstí,“ uvedla Ing. Hlásná Čepková s tím, že v současné době již probíhá hodnocení a výsledky vypadají velmi dobře.

Předpěstování směsných koberců probíhalo na pracovišti OSEVA vývoj a výzkum, s. r. o., Zubří, a to bez závlahy Foto Barbora Venclová

Pro ozelenění tramvajových svršků byly dále vybrány na základě pokusů dvě osivové směsi, jedna pro osluněná a druhá pro stinné podmínky. Směs pro slunnou variantu obsahuje 41 % trav, 41 % bylin a 18 % jetelovin. Směs pro stinnou variantu pak téměř stejnou skladbu jednotlivých skupin rostlin – 42 % trav, 42 % bylin a 16 % jetelovin. Aby

vhodném substrátu a přípravě tramvajového tělesa. Komplexní projekt se proto také na substrát, který byl zakoupen u firmy JENA Úholičky, zaměřil. Složení na pohled kvalitního substrátu je podle Ing. Hlásné Čepkové 50 procent ornice, 30 procent kompostu a 20 procent písku s přídavkem Agrosilu v dávce 2,5 kg/m³. Celkové množství

Kontrola koberců, jejich předpěstování trvalo 13 měsíců Foto Barbora Venclová

Mgr. Pavel Vítámvás, Ph.D., instaluje čidla, která v kolejišti snímají teplotu a vlhkost Foto Barbora Venclová

Obory mají být přístupné lidem

(opr) – Myslivecké obory mají být podle veřejného ochránce práv Stanislava Křečka přístupné veřejnosti, pokud pro ně neplatí zákaz nebo omezení vstupu podle zákona o myslivosti nebo jiných právních předpisů. Ombudsman o tom informoval na svém webu. Veřejný ochránce práv po stížnostech lidí zjišťoval, zda jsou myslivecké obory přístupné veřejnosti a jak se v nich návštěvníci mohou pohybovat.

V Česku je přibližně 200 mysliveckých obor, ve kterých se chová zvěř. Na ombudsmana se v minulosti někteří občané obrátili s tím, že obory nemohou navštěvovat. Vstup veřejnosti do mysliveckých obor ale není podle ombudsmana černobílou záležitostí, v níž by se dalo jednoduše přiklonit buď na stranu veřejnosti nebo na stranu uživa-

telů obor. Na jedné straně jsou podle něj pochopitelné stížnosti obyvatel, že nemohou skrze obory projít nebo je navštěvovat jako součást krajiny. Na druhé straně podle ombudsmana není možné opomíjet ani argumenty uživatelů obor, kteří míní, že obory by měly být uzavřené. Namítají, že se návštěvníci mnohdy nechovají vhodně, tedy s respektem ke zvěři a životnímu prostředí. Odhazují odpadky, hlásí pokřikují a plaší zvěř.

„Vždy bude záležet na konkrétních okolnostech věci a na vyvažování jednotlivých zájmů. Existence obor v území může zapříčinit konflikty a společenské napětí. Ty je však možné zmírnit či odstranit vzájemnou komunikací a hledáním kompromisního řešení. Obory by pak mohly sloužit svému účelu, a zároveň být místem, které by

mohla veřejnost navštěvovat,“ uvedl Křeček.

Obecně obvod obory musí být ohrazený či jinak uzpůsobený tomu, aby zvěř z obory neutekla. Oborní ohrazení ale ve většině případů zároveň představuje překážku pro pohyb v krajině a lese. U obor, u kterých je to možné, je tedy potřeba umožnit vstup například brankami v oplocení či přelízkami přes plot. Podle zákona o myslivosti může být obora nepřístupná tehdy, pokud pro ni platí zákaz nebo omezení vstupu na základě takzvaného opatření obecné povahy. Jde o dokument vydávaný orgánem státní správy myslivosti. Při vydávání opatření se zohledňuje například počet zvěře, který se v oboře užíví, rozloha obor, rozmištění zemědělských nebo lesních pozemků či zdroje vody v oboře.

V některých oborách pak může být problematické umožnit vstup veřejnosti a zároveň zachovat potřebný rozsah výkonu práva myslivosti a životní pohody zvěře. Orgán státní správy myslivosti může v takových případech nařídit opatření i plošný zákaz vstupu veřejnosti do obor, avšak pouze po omezené časové období.

Pokud je obora nepřístupná a na ohrazení obory či na informační ceduli nevisí žádná zpráva o vydání opatření obecné povahy, které by omezovalo či zakazovalo vstup do obor, lidé se podle ombudsmana mají obrátit na příslušný orgán státní správy myslivosti. Jde zpravidla o odbor životního prostředí městského úřadu, kde lze zjistit další informace, případně podat podnět, aby se nepřístupnost obor zabýval.

směsné koberce lépe zvládaly dané stanoviště, byly předpěstovány v Zubří, a to v podmínkách bez závlahy.

Druhé složení všech tří osivových směsí bude ke konci řešení projektu předmětem podání žádosti o užitné vzory. Tyto užitné vzory jsou též uvedeny mezi výsledky v návrhu projektu. Ing. Hlásná Čepková také dodala, že bylo celkově namícháno 34,2 kg osiva (15,6 kg slunná varianta, 15,6 stinná varianta a 3 kg květnatá směs) pro osetí plochy 1064 m² předpěstovaných koberců a 500 m² točny v Praze na Kubánském náměstí.

Není substrát jako substrát

I nejlepší výběr rostlinných druhů může ztroskotat na ne-

směsi substrátu, které bylo firmou DPP navezeno do tramvajového tělesa, činilo 135 m³. Povrch substrátu byl urovnán na hladině 4 cm pod vrchem kolejnic. Přípravu tramvajového tělesa – položení netkané textilie na obnažené šterkové lože a rozprostření dovezeného substrátu ve výšce 12 cm, zajistila firma Subterra, realizující stavbu nové tramvajové trati v ulici Vlastina.

Výzkumný projekt Genofondy pro města a krajinu končí na konci letošního roku. U projektů tohoto typu je velkou škodou čtyřleté časové omezení. Sledování vývoje porostů na Kubánském náměstí i travních koberců v ulici Vlastina bude ovšem probíhat i nadále.